

Pieter T'Jonck

" Amlett " van Jan Decorte ontroert ondanks kleinheid : Verloren gelopen in het kasteel

De Standaard • 5 Feb 2001 • Dutch

Antwerpen -- Als Jan Decorte Shakespeares "Hamlet" enceneert en zelf Hamlet speelt, verwacht niemand dat hij in de voetsporen zal treden van een bekende opvoeringstraditie waarin Hamlet een melancholische piekeraar is. Evenmin dat hij zich letterlijk aan de oorspronkelijke tekst zal houden. Dat blijkt ook: Decorte hertaalde het stuk, zoals te verwachten was, in zijn eigen, kinderlijk-Vlaams idioom en maakt van Hamlet, in zijn eigen woorden, "een snotvent". Toch blijft het werk behoorlijk verrassend.

Dat begint al bij de encenering. Met de hulp van scenograaf Johan Daenen en kunstenaar Jus Juchtmans ontwierp Decorte een monumentale ruimte. Een gigantische tafel, vol tafellampjes, staat dwars op de scèneopening over nagenoeg de hele diepte van de scène. Erachter is een reusachtig monochroom doek opgehangen, lichtjes gekanteld. Het decor straalt één en al belangrijkheid en plechtigheid uit, zodat de spelers, die rond de tafel zitten terwijl het publiek binnenkomt, haast pietluttig worden. Het traditionele kloppen voor de voorstelling begint nemen zij over door allen tegelijk op de tafel te trommelen met de blote hand, een geluid dat verdrinkt in de enorme ruimte.

In de eerste scène, waar de geest van de overleden vader beweert dat hij vermoord werd door zijn broer Claudius, die vervolgens met zijn vrouw trouwde, legt Decorte dadelijk zijn kaarten op tafel. Amlett, zoals de onfortuinlijke prins hier heet, stelt zich op als een regelrechte beunhaas. Als hij verneemt dat

hij zijn vader moet wreken weet hij niets beters te verzinnen dan "Ikke / Maar ik / kan / danni / ikkeb / just / een ver / loofde." Elke grootheid is deze man vreemd. Shakespeares verzen worden in zijn mond een kipkap van gestamel. Tegelijk vereenvoudigt Decorte de intrige hier drastisch: volgens de geest is er sprake van een complot tussen de koningin en Claudius om hem de dood in te jagen.

Bij Shakespeare wordt nooit volledig duidelijk of de koningin de volledige toedracht van de gebeurtenissen kende, wat het later verloop van de gebeurtenissen heel wat minder eenduidig en veel tragischer maakt. Als we Sigrid Vinks ("Queen") en Koen De Bouw ("King") in Amlett samen zien konkelfoezen, wijzen de feiten op niets meer dan een banale liefdesgeschiedenis, zij het dan één met fatale afloop. Hetzelfde geldt ook voor de verhouding tussen danseres Charlotte Vanden Eynde ("Ophélie") en Decorte. Ophélie's redenen om Amlett af te houden, doen eerder aan Vlaams huiskamerdrama denken dan aan oude begrippen als eerbaarheid.

Dat wordt zonneklaar door de wijziging van de centrale scène van het stuk, waarin toneelspelers de toedracht van Claudius' verraad spelen. Hier zijn het geen ingehuurde artiesten die de waarheid spelen, maar is het Decorte zelf die "denartiest" uithangt. Hij weet zijn Ophélie ervan te overtuigen dat ze naakt moet optreden omdat het allemaal voor de kunst is. Zijn motieven om de ware toedracht op te voeren worden zo op zijn minst dubbelzinnig.

Amlett wordt nog duidelijker de snotneus die voor zijn verantwoordelijkheid of voor zijn gebrek aan reële levensinzet vlucht in kunstenmakerij en amoureuze intriges. De ernst van het gebeuren verwatert daardoor van een staatszaak tot iets wat, door de kleinheid van de personages, net geen komedie is.

Deze lijn van het stuk wordt doorgezet tot op het einde, als de een na de ander op een drafje aan zijn einde komt en Natali Broods (Horatio) overblijft om te zeggen "ennal de / restis / stillekes." Maar toch blijft er iets tegendraads aan het stuk. Bijvoorbeeld de momenten waarin Charlotte Vanden Eynde

danst, eerst met Decorte in het "Muizenval-toneelstuk", later als zij sterft. Die hebben, alle kleinheid eromheen ten spijt, een hoog "poëtisch" gehalte. De vijftigjarige Decorte die met zijn lange haren slepend over de gigantische tafel de lenige danseres imiteert, het is een beeld dat ontsnapt aan de verlorenheid en kleinheid van de personages die hier hun opwachting gemaakt hebben. En zo verrast het stuk toch weer.

"Amlett", Bourlaschouwburg, vrijdag 2 februari. Nog tot 10 februari in de Bourlaschouwburg: 03-224.88.45. Daarna op tournee